

Хамык кушты-тарылга-се

(ARN TK targazı eş Tokanly cyuly)

1936 cıldan caskı tarılgazın-
yn polgaş azı xolbaalıq camdık
kede azıl-agıjın azıldarın
tugajında ARN TK-nın prezidi-
umynın 3 ajnı 10 xynynde
polgaş TAR-nın Ministerler cö-
ylelinin 3 ajnı 11 xynynde pol-
gulaan xuraldarı todargaj ajttı-
kynı nam organizastar polgaş
kozuun, sumunın pot-cagırga-
larınga pergen.

Orannın azıl-agıjın ynde-
zini poor maldın azılın ulam-na
östyre, TAR-nın 20 cılın paj-
yında maldın paazy 2 sajaga
cedirde, tıva maldın şınarın
sajıradarda maldın ceminge ul-
uq tuza polur tarılgan azıl-
yn paza cugulap keryn tep
TAR-nın 8 tugaar Uluq xuralı,
ARN TK 2 tug onza plenumı, Pic-
ce xuraldın 3 tugaar onza sessi-
zi pildingir ajttıskynı nam,
cazakka, paza arat massaga per-
gen polgaj. Ol tugajında onza
plenumın cugaalaan polza:
"Taraalan azılın orannın ulus-
tın azıl-agıjın tuzalakı
adı kıldır xocıyderi polza,
mal azılın xocıyderinge rızıq
mal cem yndezinın turguzarın-
ga pygy xemceq-pile tögym po-
or tuzalaar uzurluq polgaş taraa
produktuzu polgaş mal azıral
talaza-pile orannın iştikı xereq-
lelin xanderar uzurluq".

Nam, cazaqtın ystınde ajttıkan
koncuq pildingir ajttıskynı kon-
cuq şın polganı, po kışk
cuttın ajıy kōncuq şınzıtkan.
Pir eves TAR-nın cazaq, namı
polgaş Uluq Sovet Sosialistıq
Respublik, arat massaga kattışka
1150 toon sulan tuzalaan
polza, pir talazında, cuttın aj-
ıy malı 1933 cıl-pile
tömej, kışk şapkan turar-ijik,
iji talazında, sigen, sulan arat
con moon-taa kövejni tarıy ke-
zip alğan polza, maldın paazy
cyk-le cuttın ertken 1 ajdan
3 ajnı 12 cedir 20641 paaz mal
öles-ijik.

Mındıqnyñ teleezinde, 1936
cılta tarılgan polgaş oon-pile
xolbaalıq camdık kede azıl-
agıjın azıldarın amdıgaastan
egelees, nam, arevenin, xej niit-

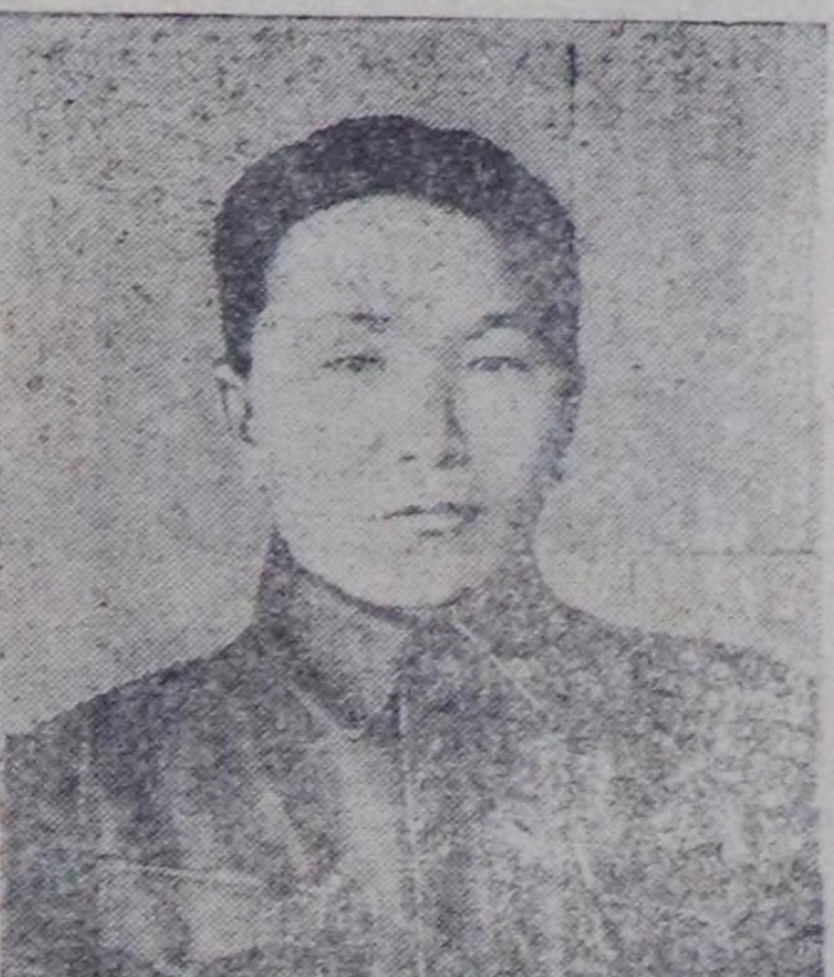
tinin polgaş azıl-agıjın,
kyrynenin organizastar xer-
ek kerynga corudar uzur-
luq.
Ystınde ajttıkan TK-nın
polgaş Minceptın toktaldar
ar caskı tarılgan polgaş
camdık kede azıl-agıjın
azıldarın tugajında per-
gen ajttıskynın topcular
sanaarga mındıq cyulder
poor tur.

1936 cılta pygy tarılgan-
ın, oon iştinden onzalap
cugaalaarga, sula taraan
şölyn ertken cıldan kalbart-
tır, şınarın murnukkuzun-
dan ulam-na pedider sorul-
gan teskindir, kōzuun, sum-
unın pot-cagırgalar, nam,
arevenin, azıl agıjın pol-
gaş kyrynenin organizastar,
arat massan kalbaa-pile
organizastar tugajında,
cangıs-taa xynny anaa
ertirbejin pottuq azıld corutsun
tep saavır ajttıskynı pergen.

Ystınde ajttıkan sorulgan ky-
yssedirde, TK-nın polgaş Min-
ceptın toktaldar tus tus orga-
nizastarga todargaj xonuk xus-
saalıq, tuskaj xarışsalgalıq
ajttıskynı pergen. Cyl teer
polza:

Arat massaga tıpsır peer 350
toon sulan, 300 toon ak-taraan
4 ajnı 1 xynynde kōzuunna-
ga cedirerin Sovıttıranska, Koop-
ka polgaş Mıcerminge tarıy
kaan. Po tugajında ystınde aj-
ıtkan cerlerin azılın, alıan
xaakıyalar, nam, arevenin orga-
nizastar, xamıktın murnunda
colaacıylar erestioq aıldar,
moon murnunda cuttın ajıy-
pile xyrezip turgan-pile pir
tömej şalıp azıldarın ulam
kalbarttır uzurluq.

Po coruk-pile kadı kōzuun,
sumunın nam organizastar arat
congı surttaal salır, ystınde aj-
ıtkan yrezin cer-le celpes cybe
tölede, arattar pottar yrezin
tıptınar, pottarın arazında
satsır, cedıy alır coruk koncuq
cugula tep cybeni kalbaa-pile
pilindirer, nam, arevecciler anaa
ylegerci polur uzurluq.

ЕШ ТОКА

Kyrynenin murnundan arattar-
ga peer yrezinı ıjaap-la 100%
arılgaş peer uzurluq teen. Po
tugajında kōzkoopıar polgaş k/a
maşınaların ergelekcleri pottuq
azıld corudar uzurluq. Ol tur-
zuk, uluq-uluq taraalan cerlerge
arattarın pottarın yrezinın
arılqar peer sorulgan parı-
mdalaş, camdık kōzuunnarga taraa
arılqar maşınalar turguzar uzur-
luq. Po azıld paza-la kōzuun-
narda k/a agıjın maşınalar
ın ergelekcleri kyyssedir uzur-
luq.

Tarılgan azılın cedişkin-
ni corudar, puga-puluktı öj-
ynde aştap alır cugula. Ol tu-
gajında puga-puluktı eleziñeer,
puganın tezyñge ıjaş tarıy az-
ıld 3 ajnı 15 xynynden egel-
eş corudar azıld tes-indir ar-
at connu organizastarın nam
polgaş pot-cagırgan organizas-
tar corudar uzurluq tep pildin-
gir ajttıskynı pergen. Po tu-
gajında pottuq azıld corudar-
ınga nam, arevenin organizastar,
oon tus tus keziğynneri pottuq
azıld corudar uzurluq.

Tarılgan şölyn pedider, oon
kyzyn ulgattırdar ıjaanda maldı
taraan cıjladır, xamık taraan
kazaalaar polgaş kazaalabas xire
cerge cangıs taa al turguspas. Pir
eves sumunın, arvanın arattarın
ın sanalın toobas kizilerge co-
guur xarışsalgan kergyzer cor-

uktu cedip alır uzurluq tep aj-
ttıskynı pergen. Po azıld ır-
ak la teerge, 6 ajnı 1-nin xyn-
ynde kyysetken turar uzurluq tep
ajttıkan. Po tugajında nam, are-
vecciler arattarın orttuzunga
massalıq azıld kalbaa-pile cor-
udar, pottarın ıyegerliq cizee-
pile arat connu edertir corudar
koncuq cugula.

Tarılgan azılın şınarlıq ertir-
tirer, tarılgan egezin ertte ege-
leer talazı-pile nam, arevenin
organizastar, con tus tus kezi-
ğynneri polgaş kyrekononar,
kolxostar, paza SSRE-nin xam-
aatılar eske arat massalarga
pottuq ıyegerni kergyzip, olar-
nı ıdepkejin kōdyrer uzurluq.

Kyrekononar, kolxostar pot-
tarın tarılgan ıyzyñ ertken cıldan
10-15 xuu pedider sorulgan
parımdalaş, pottarın taraalan
100 xuu arılqar xorannap algaş,
ıjaap-la cazar maşına-pile tarıy
polza, ol sorulgan kyyssedir şıdar.

Tarıga tugajında ystınde aj-
ıtkan cyulderin, amdıgaastan
egelees pottandır corudar-
pile kadı, şeer maldın koşkar,
xunazın yzer azıld, po cılın
kalbaa-pile corudar xerek. Po az-
ıld 4 ajnı 15 xynynden egel-
eş kōzuun, sumunın xamık orga-
nizastar xerek kerynga coru-
dıp egelej peer uzurluq. Po
tugajında 1935 cılta koşkar,
xunazın yskın arattarın şer
mal şooluq ölsin, ysıñ ar-
attarın şeer mal erte oıdaş
kaş uluq nıruuzı kırıy per-
gen todargaj cizekter kış köbej
polgaj. Po ıyegerni parımdalaş,
koşkar, xuna yzer azıld mal
azılın paza pir kol cyuly tep
pilip algaş, pottuq azıld nam,
arevecciler amdıgaastan corudar
uzurluq.

1936 cılta sigen kezer coruk,
maldın cemin peletkeer talazı-
pile onza cıl polur uzurluq. Po
tugajında TAR-nın Picce xuralı-
nı 16 tugaar cıyız, sigennin
şölyn 70 xuu kalbarttır xerek
tep, pis pygydenin murnuska
uluq sorulga salgan polgaj. Po
sorulgan eres pottandırda am-
dıgaastan peletkenir corıktı ne-

gep turar tur. Po sorulgan ky-
ysediringe tuza polur coruk, cer-
nin xubaldazın corudarında pa-
za par. Sigen kezip alıy-teq cer-
lerni xar kararar-pile kadı, po
cer Tastaı-oolduı, po cer Tok-
kur-oolduı, po cer kyrynenin tep
ajttıy peeri cugula. Cyge tize, ol
kizil-taa, organizas ceri-taa, kaza-
alap, tazın aştap, xaraganın tur-
up alır polgaş öj şaanda sugar-
ıp algaş, şölynde kezilde öj
cedip keerge, saadavajın azıldaj
peer polgaj. Mındıqnyñ teleezin-
de, tarılgan corudar-pile ka-
dı, mal yzer azıld, sigen azıl-
ın uttup polbas tep cybeni nam
organizastarın paza sagıñdar
tur men.

Po azıldarın am toraın egel-
eer talazı-pile nam, arevenin or-
ganizastar, oon tus-tus keziğy-
nneri, kōzuun, sumunın pot-cagı-
rgalar kyrynenin polgaş xam-
aazır azıl-agıj cerleri am tora-
ın pottarın xamık kyzın ol
sorulga ce uqlandar uzurluq.

Tarılgan azılın toobas, arat
massaların angıznın tajıñna-
rınga cemzek poor, maldın or-
aı taraan coor poor teer, cok
polza, "sulın coor poor, Tıva-
nı mal kaaş-kaaş cıldarda su-
la cibegin kancap özyr kelgen"
tep, revoluska udur surttaal sal-
ır ijk-pe, ındıq surttaalga eres
xarışpırbes, ala-cagıgaartınar
ertirir olurılar-pile nam orga-
nizastar, oon tus-tus keziğynneri
taraa tarıy azıld koncuq şud-
urgu corutkas, eres xarışpıy
per poor tep najtıap olur-men.

TAR-nın arat massazı podu-
nun cuttının malın 2 sajaga
cedirip, tarılgan şölyn cıl py-
yde kalbarttır, oon şınarın ulam-
na pedidip, pir ga şaında-
la ak-taraan orttuma-pile 90-
100 puutı ap turar apparza, or-
annın ekonomunın kızıy, polit-
iktı şınar ulam-na rızıy, arat
massanın amdıral kulturu
ulam-na pedir, kızıñ turar iştikı,
taştıkınyñ kontrevolus-
tuq idegetteringe ölymıyq xar-
ıy tyrgen perip şıdar-pis,
TAR-nı kapitalistıq eves orukka
ajar şilciderinın suurun eres pe-
letkep şıdar-pis.

Caskı tarılgaga pelen turaal

Parıy - xemcik kōzuunın
Bıgı parık sumuzunda namın
7 tugaar yugynın keziğynnerin
caskı tarılgaga udur par turar
eepsek xerekcleri polza: anda-
zın—23, ilir—7, kom-conak 84,
xöndyrge—77, kerzen—77, xo-
muut—29, ıngırzak—131, azıl
aadı—38, şar—73, par yrezin-
ner: Kızıl-tas—75 puut, arvaj—
294 puut, sula—186 puut, cin-
ge taraa—49 puut—po yrezinner

polgaş xerekcler xolda par
turar.
Am peletkep alır tep turar:
kom-conak—10, xöndyrge—12,
kerzen—12, argamı—22, anda-
zın—9, ilir—3, andazın pizi-
29, yrezinner: kızıl-tas—26 pu-
ut, arvaj—20 puut, sula—22
puut, cinge-taraa 5 puut. Po
cyulderin 3 ajnı iştinde kyyssedip
alğan turar-pis.
Yur targazı OKTEK-OOL

Cadaanadan kızı- ce CXK Cadaana-xorajından ARN TK-ga pajırlyq telegram

Pygy telegejin xerezennerinın ekki xyny—Mart 8-tin xynın
xındılep erttirgeş, Cöñ-xemcik kōzuunın xerezennerinın
murnundan ARN TK-ga revolustıy pajır cedirı-şan, tan-
ğraqların polza:

TAR-nın 3 tugaar Uluq xuralın ARN TK-nın 4 tugaar
plenumın şitirlerin eres kyyssedip, TAR-nın 15 cıl ofunda
malıñın paazy östyre polgaş erttem kulturuustu kōdyrer-
pile kadı, nasional parılgavıy ırgıcyler cagır-pis. Malıñın
ı cutka peres tugajında erestioq temisseldi corudup, am uda-
as polur tarılgaga xerezennerden erestioq kirizibisti tan-
ğraqların.

Mart 8 zi telgerizin!
Xındılyq paştıncıların eşter Xemcik-ool, Cyrmit-tazı
Toka, Xabak-cap, Tanja telgerizin!

Xural prezidiyı.
Xural prezidiyı.

İdepkejiñ azılınnar

Kızıl-aryqda "Yrezin" tep
zavottın azılınnarın iştinde
pottarın şın setkilin salır yndezin
kaadır poorun koncuq
oraldazır turar eşter polza: 1)
Xerezen Porvaj polza, moon
murnunda azıld kiredi cıny-
taa pilbes kirgen, am yjede azıld
dap turar polza, murnunda cy-
be ajttırtır turgan uluzun azır
öereñeş olardan artık cybe taar-
ar poor turar.

Paza ekki azıld turar eşter
polza: Sarıq-ool, Samıuı, Sil-
pej, Kaşpık-ool, po eşter polza,
pottarın onaaşkan azılın
xarışsalgalıq polgaş ılangıja
eş Sarıq-ool polza, podunın id-
epkeji-pile ekki öereñeş şölgıy
yjede tuskaj erttemniq kizi poor
master polurın captar turar.

Po ystınde adı yngen eşter-
nı azıld turarın keerge, tus
zavotka yndezin kaadır polurın
koncuq oraldazır turar tur. Po
eşter moon songar uk azılın
arğa texniñge moon-taa artık
öerenip, purungaar tepsir poor
tep idegey tur men.

"Yrezin" zavodunın direk-
toru SAGAAN-OOL.

Ulaan paadı, MARN TK-nın iji tugaar plenumınga

Tıvanın ARN-nın TK-nın prezidiyı kalbak arat tymen-
nıñ polgaş oon mañlay—Arattın revolustıy namın murnun-
dan MARN TK-nın iji tugaar plenumınga xa-tunmanıñ revol-
ustıy iziq pajırın cedirip tur.

Mooldun uluzı Uluq Oktar revoluzunıñ accı-xavıjaazı-
pile tıpkın, tuskaj togunnaan pot erge şöleezin polgaş materi-
al kulturunın tepsilgezin telegejin pygy azılın tymennerinın
adazı—SSRE-nın xa-tunma tuzalamıy-pile xyn kelir tudum-
na ulamı-pile rızıy megelep, östyryp turarın pistin ulustın
xoj tymen arattar polgaş olarnıñ politiktıy mañlay—Tıvanın
ARN-nı koncuq öeryp, corgaalanıy pajır cedirip tur.

Japonnıñ xoralıq kargız imperializı-pile Manzou-go-nıñ
tölee idegetteri MAR-nıñ kızıgaarın cöccıy yreerin oraldazır
kelirge, olarnıñ pygy-le kadıy-taa xaldaşkınarın MAR-nıñ
nam, cazaı, Kızıl şerı erestioq xarışpıy perip, özyr rızıy tur-
arınğa sagızıy amırap pajırlap tur-pis.

Pir eves Japonnıñ imperializı, MAR-ce xaldaarın oraldazır
kelze, Uluq Sovet Esileli polgaş Tıvanın kalbak arat ty-
meni, paza oon revolustıy cazaq, namından tuzalaar, revol-
ustıy Mooldun uluzundan polgaş oon cazaq, namından ol cılea
şaptırar xarışpıy alır eves-pe.

MAR-nıñ kycılyq Kızıl şerı polgaş nasional-revolustıy
cazak, namı telgerizin!

Tuskaj xamaarşpas pot ergeliq, revolustıy Mool ulus
telgerizin!

Pygy telegejin azılın tymeninın adazı—Uluq Sovet
Esileli telgerizin!

MAR, SSRE, TAR xa-tunma ederzişkini telgerizin!
MARN iji tugaar plenumı telgerizin! Toka.

RTO-nun internasionaldöy xyny Pariş komununun 65 cıl polğan oju — Mart ajnıñ 18-zi telgerezini!

Pariş Komununun 65 cıl polğanı

Mart ajnıñ 18 xynı Pariş Komununun turaskalı poldurıp, RTO-nun internasionaldöy xyny kıldır carlaandan peer 13 cıl ertip turar. Po xyn polza, pygy telegejnıñ azylyñ arat tımenı pottarıñ cangıs evin turguzıp, faşizm, ak ölyrykcy ezergetkege udur polgaş olargä xincektetirgen revoluscularnı xostap alıp kyzyn körgyzyp, faşizm polgaş cıñ-tajınga udurlanıp, imperialisternin peletkep turar xaldaaş-kıñaldan SSRE-ni kamgalap, ep-tajvıñ pıjaldıñ pızdıñ, cangıs kontulıq kyzyn evilelderinın körgyzı xyn polur. Bncangış, po turaskaldıq xynny Tıvannıñ arat massazı pygy telegejnıñ tarlatkan saja-saja connarı-pile revolusluq kyzyn kattıştıñ pır teñge ertirip turar.

1. Pariş komununun yngen xynınde peer 65 cıl polğan. 1871 cılda mart ajnıñ 18 xynınde Franz ulustu Pariş-xoorajınga proletar xerengitten angıga udur tura-xalıñkın yndırıp temisseşkeş, politiktıñ erge cagırgazın pottarıñ xolunga tılep ap, kizi tereletennin tögızyñge pır tugaar proletarnıñ kadıq cazaan turguskan. Myn komun eleen azyldar corutkan. Öizeleerge, xerengittenennin xolunga turgan et-yetpyr cerlerin azylyñnıñ şılıdıp, pydyrylgege azylyñnıñ xıñaldazın turguzıp, xyreñi kyryñeden tuskajlap, şkolıñ xyreñden tuskajlap, kargıştıñ yrgılycy şerinin ortunga arat tımenin azyk-tuzazın kamgalaar kyzyn turguzıp, xilep pızdıñ cerlerge tıñe azyldar coruktı cok kılıp, azylyñnıñ kaja xamañ cok xorıp şalıñnıñ kazıy coruktı xorıqdar, azylyñnıñ şalıñnıñ taratıñ turguzıp, olıur pızdıñ suır xelezinin teleerinin xıñssaazın songarladıp, paza oon-taa eske xej azyldar corutkan. Paza kyryñen turguzıñ caartıñ kılıp talazı-pile ulıq uzur-tuzalıq azyldı corutkan. Cıl tize, burzuastıñ kyryñe turguzıñ suıtyrıp, yrgılycy şeriq turar, kargış şaqdaa turar, vyrokratıq şygy tyzımetler turar, kyryñen xıreş şazın turar, kargıştıñ parlament xuralı turar cergeleq cyılderni uzılkaaş, proletar angıñnı kyryñenın politiktıq xevirin kadıq uqlıq turguzarıñ körgyzıp, proletarnıñ kadıq caza kıldır cıñ xevirliq kyryñe turguzarıñ körgysken.

2. İndıq polza-taa, Pariş Komunı cyk-le 72 xonuk turgış, ezergek kargış tajıñnıñ pızdıñ kaañ. Bncarda Franzıñnı kargıştıñ ak terornı turguzıp, revolusıñ xerec teş temisseşken 30.000 komuncularnı ölyrgen, 40.000 kizi oılap tesken polgaş kara-pızdıñnı, şolytken. Pariş Komununun uşkanıñ cıldağaañ cydel teer polza, ol yiede Franzıñ ulustun pydyrykcy kıştıñ ekıi xeqcyveñ polgaş proletar angı peletkel cok turganında. Bncarda Franzıñnı ködee azyly agıñ-taa, xoorajı yetpyr-taa yymek pydyrylgeleq

turgan. Jozuluq yetpyr proletartaa evetş turgan. Paza Pariş Komunı jozuluq ekki organizas udurtulga cok turgan polgaş eleen ulıq aldaqaldar ıñkangış Pariş komununun uzarıñ tyrgedeken. Uk aldaqaldarnıñ tergiñ tergiñi cıl tize, Parişnı iştinge turgan işlikkinin kontrevoluzı-pile ereştiq temisseşken, po cepsektiq tura-xalaan temisseldin şitpirliq paastajı xıñnerinde kamgalanır taktikalıq turgan, Versal-xoorajda peletkenip cıtkan kontrevolustu pırdı cıca şavartıñ ulıq, xarıñ niittin songuldazın corudıp, seremcizi cok turgan, revolusıñ angı tajıñnıñ kam cok azyldar uzılkaarın toovajın turgan, Franzıñnı xerengitten bankızın millıart-millıart akş xerengizin xuraap alıñnıñ idinmeen, xej tımenin tajıñnı kyzyn taratıñ azyldar şeriq kamgalanır evilelder şdavaan, pygy telegejnıñ proletarlı-pile xarıldı turguzarıñ toovajan, ködeenin yetpyrccin taraascıñnıñ pile xarıldı turguzarıñ cugulağa körbeen.

3. İndıq polza-taa Parişnı Komunı kancaar-taa cok tögılyq uzur-tuzalıq polgan. 1871 cılda proletar angı polza, oon mırnında melykyş angılyñnı onza ergezi poor coraan politiktıñ erge cagırgazın ezelep alıp coruktı oraldaşın pygy telegejnıñ tögızynde pır tugaar yndırıp. Proletarnıñ kadıq cazaan ol turzulgaş cetpes tudı cyılderi xej-taa polza, podunıñ cedıışkinneri polgaş aldaqaldar pile yetpyrccin şıñceşkinge kancaar-taa cok ulıq cizektı körgysken. Oon yleger turzulgaş, ıñkandıñ aldaqaldarına pygy telegejnıñ proletarlarnıñ ulıq paşkılary Marks, Engels, Lenin, Stalin öerenip algaş, proletarnıñ angı temisseldin udurturıñ eritemi kıldır revoluscu strategi, taktikanı polbaazıradıp kılğannar. Blangıja proletar angıñnı cangıs erıq politiktıñ namı cok turgan 1871 cılda Parişnı revolusluq yetpyrccinennin kol-la tudı cyvezi ol turgan paza revolus yndırıp proletar angı taraascıñ tımenge tajıñnı erge-cok cugula ter cyveni pilip kergeş, Lenin, Stalin Orustun proletarlarnı şın paastıaş, Pariş Komununun aldaqaldarın yndırvejin, Oktavıñ revolusun tıledir paastıap yndırıp.

Pariş Komununun yndırıp ol tögılyq revolusluq temisseldi polza, Ulıq Oktavıñnıñ tılep uneringe turzulgaş idıışkını pergen. Leninin paastalgazı-pile Orustun cırtınga 1917 cılda yngen Oktavıñ revolusunın accızy-pile SSRE-niñ cırtı Pariş Komununun salgan sorulgaşın xerek kılga pottandıñ turar polgaş pygy telegejnıñ tarlatkan aratıñ ol sorulgañ cedip alıp teş, podunıñ revolusluq kyrezin yrgılycy pızdıñ turarlar.

(TAR-da RTO Ter organizas byrozunıñ tezizinden)

İdepkejlıq tergi sadıojıcyzı

Parıñnı xemcık kozıñnıñ Sağıñ sumuzu arat Xemcık teerzi, 35 cılda 9 ajdan egeler, tergi sadı kılın-pile kooptan eleen xej parañnıñ kerec carıp xıleap alğan, am oozun 36 cılda 1 ajda cedir sadıqlaan pıjaldıñ köerge: cırgan kereezinde ajtkanı, xoj 50, eşky 50, inek, cılgı 10, sarcaq 20 kıl xem 10.

Am onu kyyssedip alğanı xoj, eşky 112 pıaş, inek, cılgı 20, sarcaq 120 kıl. Alga-keş 99, pery 2, ilgi 31, tarvagan keezi 611, an eedi 50 kıl. Oon-taa eske eleen xoj cyıldır sadı alğan. Moon ap köerge, eş Xemcık kooptun sadıñ alıñkına eleen tuza polgan tur.

Likpıñtu paşkız OCCUR.

Germanıñ azylyñ angıñnıñ paastıñ eş Ernst Telman. Eş Telmannı Germanıñ jaşıtarı aktıq cerge xılincekter pızdıñ turar.

Eşter Telman, Tom Muni, Rakosı suqlarıñ kargıştıñ kara-pızdıñdan xostarıñ kıştyy-pile negeeliner!

Imperialistiq tajınga udur temisseldi eş Tom Muni. Ameriktıñ kargıştıñ eş Tom Munini 20 cılda karta-pızdıñnı, am nazıñnıñ şitken.

Vengrinin azylyñ angıñnıñ paastıñ eş Matias Rakosı. Vengrinin kargıştıñ eş Matias Rakosini 8 cılda pızdıñnı, am nazıñnıñ şitken.

Mart ajnıñ 18-ke RTO Kyyssekci komitedinin uguulgaş

Mart ajnıñ 18-tin xyny polza,—ep-kyş kattıştırarıñnı polgaş tuzalamcıñnı cangıs evinıñ xyny polur

Mart ajnıñ 18-zi, Pariş Komununun xyny polur. Faşizm-pile ak ölyrylgenin tarlat xincektetirgen kaccıqdatıñnıñ er kışkattıştırarıñnı xyny poor, tögıcy-cı kılgen, po xynı, tuzalamcıñnı polgaş kamgalaldıñ xereñge cangıs ep-evileldi pottandıñnı kırıñın teş. RTO-dan pygy-le azylyñ tımenin, paza kizi-amıttanga ergeşee, cyveniñ şın körgyzerteñ, cyveni pygy-le kızıziq podarlar kılğır tur!

Faşizm polgaş ezergek kargıştıñ cırtıñda saja-saja kiziler polza, pottarıñnıñ öendeler ölyler terpişkını, podunıñ tamisseldi, ep-tajvıñnı, ergeşeezi teş, kara-pızdıñnı pızdıñnı, tutturıñ ulıstı alıadap azy kıldır cerlerde azyldı turar turarlar.

Koncuq xincektel polgaş ezergek kara kargıştıñ cırtı polur, faşistiq German polza, podunıñ tajıñ cepseqlıñnı-pile polgaş ezelep pılaar planı-pile pygy telegej kılga ep-tajvıñnıñ corınga kızıñ turar tur.

Mancıñ polgaş songı Kıdatı yetpı ezelep algaş, ıñda am kizi tıñnıñ körbeen, kargış ak ölyrylgenin corıñ turguskan Japon polza, ol orannıñ am Kıdatı moon songar ezelep arıñnı, paza Sovet Kıdatı ce, Mool arat respublik-ce, Sovet Evilelin-ce xaldaarın suıru kılıp alıñsıp turar tur eves-pe.

Avıssinde italinin faşistı kılıp ölyrerinin en kargış argalarıñ xereqler, ana-la podunıñ tuskar turarın kamgalap cıtkan ulı-pile caalaşpışan, am carıtkı cıl poor tur körbes-pe.

Xooraj polgaş ködeenin azylyñ tımenner! Pygy cırtıñnı, cyveni kızıziq podar ulıstıñ RTO-dan pygy-le Slerlerni kılğır tur!

Ezergek kargış-pile faşizmıñ cırtıñda saja-sajazı-pile pızdıñnıñ xincektedip cıdarlar tuzalaar tıgañda kılğırıñnı tıñnıñ. Kara-cangıs cyk-le faşistıq en cerlik kargış tarlağa udur, tajıñ polgaş oon kışkış imperialiseringe udur ep-tajvıñnıñ polgaş purınga terpiş xeqcyryñnı mırnakş temisseldileri polarunı xaraazı-pile kacaar-taa arga-cok azy covalan edilep cıdarlar kamgalarañ turunır. Gıter Germanıñ kara-pızdıñnıñ polgaş tutturıñ ulıstı alıadap azy kıldır cerlerinde faşistıq ölyrylgenin saktı cetpes xincekteşkininde tarvazı kaccıqdatkannıñ podunıñnı ep-kyzynerni kattıştırarıñnı medeqlep negener.

Germanıñ azylyñ tımen uluzunıñ paastıñ Ernst Telman, kizi jozu cok kargış pıjaldı-pile pızdıñnıñ-la, am yş cıl polganıñ pılrıler. Onu xostadıñ polgaş paza cer-le Germanı pygy niitti kelderedişkını carlaarın kyyılyq tıñnıñ negener. Onu xostadıñ teñ polgaş paza German faşizmıñnı xamık kaccıqdatkannıñ xostadıñ teñ temisseldin pır xynı-taa, pır şakta-taa cer-le koşkış kılbañar.

Pır cırtıñ pır cırtı-cı şavırtıñ oılatıñ, kargış tarlat xincektel, şavırtıñnı tarvazı turar, on-on mun antifaşistıq—emigrannıñ utpanar. Mırnıñ Afrikte İtali faşistıñnı teerbeci tajıñnıñ

ıñnıñ san cok kaccıqdatkannıñnı polıq tuzalamcıñdan körgyzıñ turunır.

1871 cılda, Pariş komununun tuzunda, maadılq komuncıların pızar teş, Franzıñnı Germanıñ kargış kancıp xol, xolun suncıp turuk, am paza ol ıñkış, Gıterliq German, Sovet Evileldi polgaş paza kadıq-taa xostalgılq şıñceşkinge udur telegejnı pygy-le kargış kıştıñnı kattıştırar teş oraldaş tur eves-pe.

Cyzyñ-pızdıñ politik namnar polgaş yzeldernin, cyzyñ-pızdıñ şazın yzeldılerinin, jazıttannı polgaş nasionaldarnıñ erleri-taa, xerezenneri-taa kargış faşizmıñ polgaş tajıñnıñ kaccıqdatkannı poor turar tur. Olarnıñ arazıñnı ılgıyıl coruk kılbañnı, pygy olargı tuzalaar xerek. Tuzalamcıñnı organizastı polgaş tıpyrın xerec cangıs turar uzılıq.

Tuzalamcı körgyzıñ polgaş kamgalal turguzarıñnı xereñge cangıs eptı cedip alıñnı RTO podunıñ kol sorulgaş ter sanıp kelgen. Ol cangıs eptı pottandıñnı teleede, RTO podundan xamıar pygy cyveni kılıp kyyssedıñ eves-pe. Bncangış, faşizm-pile kargış coruktıñ kaccıqdatkannıñnı ep-kyş kattıştıñnı, cyveni kızıziq podar, sler toozanarnı pıstın kılğırarın polza, toozanar kattıñ algaş, Mart ajnıñ 18-zin faşizm-pile tajınga udur cangıs eptı kyyılyq demonstratıñnı xyny kıldır, pygy kara-pızdıñnıñ antifaşistıñnı, olarnıñ tergi-tereli-pile paza polit-emigrannıñnı ep-kyş kattıştıñnı polgaş olargı tuzalamcı körgyzıñnı xyny kıldır, politik talazı-pile pızdıñnıñnı tıgañ kılga pızdıñnıñnı toktaadı corutturıñ temisseldin, faşizm-pile ezergek kargıştıñ cırtıñnı pygy niitti politiktıq kelderedişkını corutturıñnı xyny kıldır körgyzıñ.

Podunıñnı xıreeleninerni şırj eviledeş, ep-kyş kattıştıñnıñnı kalıak cangıs frontuzundan turguzunır, Telman, Mirendorı, Osseskij, Rakosı, Antikajnen, Fyrenberk, Zajl-r, Moşa Pıjıde, Teracini, Manso, Isikıva, Tom Muni, Skotisboronun anıjaktıñ, Artur Evert suqlar cıdar kara-pızdıñnıñ xanalarıñ podunıñnı temisseşkinnerin-pile puza caza ıstyryñer. Marta Klaus, Elza Ştejnıfırt, Senta Bajmıler, Anna Pauker, Adel Bej, Ge trıda Ru-k suqlar cıdar, kara-pızdıñnıñnı mıngış karangı cerleringe tıñnıñ kıldır, podunıñnıñ xomıaldıq temisseldin tıñnıñnı pygy erler-pile xerezennerin, paza pygy olarnıñnı-pile kadı kaccıqdar turarların şeelezin egidiner. Olarnı kattıñ amı-tıñnıñ egidiner.

Mart ajnıñ 18-zin tajıñ polgaş oon kışkışlarıñnı udur, ep-tajvıñnı kamgalarañnı cangıs eptıq temisseldin xyny kılbañnı, pygy telegej kılga ep-tajvıñnıñ cıñengıñ suıru poor—Sovet Evilelin kamgalarañnı xyny kılbañnı.

Ezergek kargış coruk-pile ak ölyrylgenin tarlat xincektel kaccıqdatkannıñnı ep-kyş kattıştıñnıñ cangıs evinıñ xyny poor—Mart ajnıñ 18-zi telgerezini!

Tuzalamcıñnı polgaş kamgalaldıñ cangıs evi telgerezini!

RTO Kyyssekci komitedi.

Proletarnın pir tugaar kadıy cazaapolgan Paris komununun xeree pygy telegej kырыга тилеер polzun!

Комунистык Интернационалдың Куысsekci Komitediniñ erengej sekreteri еs DIMITROFF

Комунистык Интернационалдың Куысsekci Komitediniñ erengej sekreteri еs Dimitroffun KI 7 tug. kongrezinge topcu sozynden

...Kara-pazyñat kannarga polgaş olarnıñ oq-pyleziñge, politik emigrannarga (eske curtтар-се şolyttırgeñ, oñlap tesken) polgaş xincektettirip coruur revoluscularga polgaş antifaşiscularga RTO organizazıñdan korgyzyr turar ettiñ polgaş surttaaldıñ tuzalamcız polza, cyzyn-paazyñ curtarda yletpyrccin angıñnyñ mun-mun хавыjaалыq temisselcileriniñ амь-тыньñ ар, кызын polgaş тајыньş şodalıñ камгалар ар şadaan...

...Am RTO-nunñ murnunda turar sorulgaş polza, pygy kapitalistıq orannarga (faşistıq curtтарныñ talazы-pile polza, ol curtтарныñ onza pajdaldarыга таарыşыр азыл corudup turgas), азылcыñ tymenniñ şынь-pile massalыq organizazы poop alыр sorulgaşыq. RTO polza, proletarnıñ canғыs frontuzunıñ polgaş ulustıñ antifaşistıq frontuzunıñ milion-milion aзылcыñ tymenniñ хаара tudup turar. Kызыл krestizi poop,—faşizmga udur ep-tajıñnyñ polgaş sosializm teeş temissezip turar angыларыñnyñ азылcыñ tymen arattарыñnyñ şeriiniñ „kызыл krestizi“ polur uzurluq...

TAR-ның RTO-zu

Paris Komununıñ 65 сыл polgan turaskaldыq хуны polgaş pygy telegejiniñ tarlatkan азылcыñ tymeniñ ergezi teeş, kargystарныñ kara-pazyñnaryñda аштар-suk-sap, xincektenip cыdar eşterge tuzalaar RTO-nun 13 сыл polgan ekki хуны—mart ајынь 18-tin хуныñge, TAR-ның RTO-zu SSRE-nin ха-тунманыñ uluq tuzalamcыз, paза podunıñ nam, cazaа-ның iziq paştalgaşы-pile eleen cedıışkinnerliq uzurazyр turar.

Cyl tize, TAR-ның RTO-zu massalыq organizas poop, oon organizazы, kezıgynneri eleen esken. Am yjede, RTO-nun yur-leriniñ sanь camdyk cerlernin medeezi cok-taa polza, 111 cedip turar, kezıgynneriniñ sanь 3.751 cedip turar. RTO-nun ak-şа хorengizi eleen kылыñnaan. Cer-cerde RTO-nun yur-lerin turguzup, cogu-ur азылдарыñ corudup turar.

Мыңаңаş, po Paris Komununıñ turaskaldыq ekki хуны, pa-za RTO-nun ekki хуны—mart 18-ti erttirerde, TAR-ның RTO-cu-lарыñnyñ kol sorulgaşы polza:

TAR-ның tuskaj хамаарыşpas pot-ergezin pызыdar, ыlangыja or-annıñ азыл-ағыjыñnyñ kol адыр poop malды po cылдың cut ајылы-ñdan камгалар алыр телеede, RTO-cular pottuq kirzilgeni corudar. Paза caskь кампані аз-ыльñ nam, cazaктыñ ајыtkань jo-zugaar cedıışkinneriñ азылдарыга

peletkenir kol sorulgaşыq.

Paза RTO-nun yurleri RTO-nun азыл-tuzaşыñ arat conga та-йылыр тапыştыр, RTO-nu mas-salыq organizas кылыр cugula.

RTO polza, pygy telegejiniñ tar-latkan азылcыñ tymeniñ erge şoleezi teeş kargystарныñ kara-pazyñnaryñda аштар tyrep, xincektenip cыdar revoluscu eşterge tuzalaar intenasionaldыq organi-zas tep cybeni RTO kezıgyn py-gyzy utpas uzurluq.

RTO yury turgustunmaan cer-lerge oon yuryñ coguuru-pile tur-guzup, kezıgynnerin korydedir. Kezıgynge klirerde, connu ekki turazyñ paşymdalaar.

Мыңаңаş, TAR-ның RTO-zu-nun азыл moon-taa artыk saj-зыradыр, ak-şа хorengizin kылыñ-naдыñ cugulalaar.

Хамык RTO yurleri po mart 18-tin хунын tavarıть хамык азыл-ыñ emgeleer polgaş po хуныñy koncuq cedıışkinneriñ erttirerine pottuq kirziri cugula.

Paris Komununıñ xeree polgaş RTO-nun 13 сыл polgan хуны—mart 18-ti telgerezin!

Germanıñnyñ proletaiadyñnyñ ып-ak adurttukcuzy eş Telmannı kargystарныñ kara-pazyñnaryñdan хostaарыñ negeeliner!

TAR-ның cazaк, namь telgerezin!

Kызыл-хоорайныñ RTO org byrozunıñ kezıgyny xer. Seren.

RTO-nun Internasionaldыq хуны—Paris Komununıñ 65 сыл polgan oju Mart ајынь 18-te Тыва polza, pygy telegejiniñ yletpyrccin, taraaccыñnaryñnyñ revoluscu temisselinge ылдың kadar uzurluq.

1936 cылдың mart ајынь 18-ti—sagыş setkil kadarыньnyñ canғыs evinin хуны

Oon peer 65 сыл polgan. „Komuncularnyñ k a g ы n a r sog-unar! Kulugurlaryñ sagыga азыр elyryner! Cerlik араattan аң-теq cybelerni izeeninden yndyr şыbyrнар! Polarnı karacangыs elyryp şaazyлаар polza, am хaj paşcыды ағыр, oon paşka хorзok! Olarnı poolar elyryp turunar! Şak ol internasional demokrattыq soyluktardan адырлыр алынар!“

Kalcaaraan kargystар polza, ul-us tere talazы-pile mederel cok coraan taraaccыñnaryñdan polgaş eske-taa picce хorengittenerden elzidip turguskan şeriqlerni Pariştıñ komununıñ maadyrlyq arat conunga şak-mыndыq kalcaа şes-pile ыдалар tutulaşтыр turgan.

Pariştıñ kырыга Komununıñ tugu 72 хунын 72 тынын iştinde хадыр kelgen, 1871 cылдың maj ајынь 28-te komuncularnyñ, en şeolıg onguzun versaldарныñ yger-poolарыñnyñ şuurgannыq odu caza şapкь-се cedir olarnıñ ol tugu salғыñ koryр saqlanajandyр хадыы-şaan kelgen. Xilincektenip pat tyreen, ojlattыр kooq'at-turgan, Per-Ljaşes tep хorege ongulanыр cыдырkan komuncu-lарны араattan аң ыşкаş кыра ş ар turgannar. Yletpyrccin angыñnyñ хeree teeş yze хee şapтырkan temisselcileriniñ al-podu ында мында emge жаяаа cok cыдыр versaldыñ kargystарныñ kalcaарar turganыñ хerecciler turarы ol. Yletpyrccininiñ en paştajыş revoluscu erge-cagыrgazyñ Pariştıñ arat conunıñ, хej mun-mun er, хerezen polgaş uruq-tarыñnyñ хan-cinige tyzyryp paskan tur.

Tjer-pile Gallfennin tuzaagan tuzaalы jozugaar pariştıñ азылcыñ arattарыñnyñ 30 mun en ekki ool-dарыñ elyrgen. 45 mun kizini ka-ra-pazyñ-се kiir ojlatkan, olarnıñ iştinden eleen-ne хej kizi soonda elyrykcyleriniñ xolunda kirgen. Olar elyrdе „Komun telgerezin“ tep cыткаş elыр, ылар-la maadyр jozuluq turgannar. Тыкка хej азылcыñ connu kara yletpyr кылыр cerler-се corudup, şolyur cerin-се şelydyр turgan. Ak teerbeccinin kalcaaraan jozuzu tiileen tiilelge-zin najырлар turgan. Paris Komununıñ pir kirzikizi turgan Lis-sagerej tep kizi podunıñ pizeen „1871 cылдың Komununıñ teog-yzy“ tep nomunga мыңар pizeen: „28-te (maj ајынь 28-te uluq хynde elgen ulus cыtkan pir-le хana canыга iştı tektı pergen kiziniñ şeyindyzyñ pir versal ki-zi cыdazynda şancыр алган oraар turganыñ korydyrys. Versaldарныñ „ojnar turgan ojunu“ cyu cybel te-erge polza, olar elgen komuncu-lарныñ kырыга elyrykcy, oor, ar-agaccы suq teen şkaş paşы-pile kocculaan şak мындыq piziktıq saazyñnar хадар каар turgan, paза olarnıñ askыñ-се koccuk şil mojnun sup turgannar“ tep pizeen.

Buruas solunnıñ pir koresp-ondenci kizizi мыңар pizip tur-gan: „koncuq tereñ уныştуq sig-enliq cerde, ceccek-pile pyryier arazynda cerden ulustaban-tajaa, nashonal şeriqlerniñ temdektıq xoldары, ulustun irip cыдыр per-gen paştarы uştungulар kelgen cыdar.

Şak ol cernin pajdalyñnyñ kon-cuq korguncu paaş meede ke-zeede artыр kalgan. Irip cыдыр pergeniniñ cыды хөөñ pыlgardыр castыñ caagaj унызыñnyñ cыды paзыр turgan. Pariştıñ таaş tiñmidi sesserlikke tyne şimeen cok apparganda cer адаандан şi-

meen уныр, тыңналыр тыңналыр covuur-taa тыңналыр turgan. Ol-la амьттан elgen kizilerni хemer teeş talazы-pile тазыр, tyzyryp tur-ar ха-tunmаныñ хөөрыñge хemer-pile ekkelgen kizilernin cam-dызы тыньр хirinejnip-taa cыdar turgan“ tep хerecciler pizeen.

Tiilep yngen kalcaaraan karg-yctарныñ ханныq coruu мындыq turgan. „Am sozializmdan адыр-лыр ылар адылыр“ tep olarnıñ paaşтынь Tjer мыңар амьтар pajырлар turgan. „Ындыq polza-taa kargыs kaargannar хej koc-cular kargыrt-кајындыр алғырлар turgan“ tep Lenin ylegerler ыca-teen. Aldы cыл pezin cetpejin cor-da Franzыga yletpyrccin şimceş-kinі paза kattар-la тыңыр pergen. Moon tugajыnda paşky Len-ininiñ 1911 cыlda pizeeni polza: „Murnunda turup turgannарныñ ylegeri-pile pajaan caa socialistıq salgakcyлар olarnıñ paştyrkanыñdan mungaravajыñ komununıñ temisselcileriniñ xolundan ыşkыñ-dыра pergen tuktı kedyre tud-up algan“ tep pizeen.

Paris Komunı polgandan peer 65 сыл polgan tur. Paşky Len-ininiñ cugaalaаны polza, „kizi ter-elgettennin хамык-la toramcыла-дыр paзындыrannарыñ, pygy-le азылcыñ tymen arat conun хos-tadyр алыр teeş temissezip turgan“ Komununıñ maadyrcыларыñnyñ tug-ajыnda turaskal polza, franzy polgaş pygy telegejiniñ азылcыñ arat conunıñ cyreende turup turar.

Амь-тынь хажыралавajыñ perip turgas pottandырар tep turgan maadyrcы komuncularnyñ soruk podalgazy telegejiniñ aldы хuuz-unıñ pir хuuzu polur Sovet Eş-ililinde arat conu хeqlыq оөыр-kylyq, амьдырар curtтар turar, tarlal polgaş азыл cok coruk cok socialism orannыnda pottangan tur. Kizi terelgettennin азылcыñ tym-en arat conun polgaş erttem ug-aan-pile азылдарларны podun-ce setkil хандыктыр turar ol oran-ны азылcыñ tymen arat conu podunıñ socialistıq oran curtтun cyul pyrynıñ faşistar polgaş im-perialisterden kajы-la pygy arga cepsee-pile камгаларыга pelen turar tur.

Paris Komununga амь-тынь ыşkыньр elgennernin turaskalы poldurup Martıñ 18-tin хунын—RTO-nun pygy telegejiniñ хуны кыдыр, ak teerbeccinin ајылыга амь-тынь алыр турарлар-pile set-kił kadarыньnyñ хуны кыдыр car-lap yndyrgenden peer 13 сыл poop turar tur. RTO cap-caa ynyр turgustunup keliri-pile-le milion-milion азылcыñ tymen arat conun ugaan mederelinge sagыş setkil kadar coruktu pыактыр corudar uzurluq turgan. Oon songarladыр Paris Komununıñ хуны polur mart ајынь 18 хуны polza, purungaar tepşir sagыş setkil setkip podap turar kiziler polgaş ulus, tere talazы-pile janzy pyry podaldыq азылcыñnaryñ kattыарыñnyñ хуны appargan. Faş-izm polgaş ak teerbeccege амь-тынь алыр elyrtkenner-pile xol-vaşтыр sagыş setkilin telegej kы-рыга pir poldurup kadyр turgas olar Paris Komununıñ paak-pы-zары-pile elyrtken maadyrcыларыñnyñ tugajыnda turaskalыñ turaskap jozulар turarы ol.

1871 cыlda versaldарныñ kal-caaraan kargystарныñ азылcыñ connu kыргыр хадыр turganыга

tөmejleerge, am po yjenin ter-şilgelıq kizi terelgettennin тајы-нь polur Gitler tep Germanıñnyñ kalcaaraan faşistarыñnyñ paaşтынь artыk kargызы-pile kalcaарar tur-ar. Po Gitler tep kargыs polza, Ev rop tiptin tep orttozunda Germanıñnyñ pygy uluzun kincide kinciler алган. 58 азыq şaаqдаp хоруур polgaş kara-xincek-pile erideer хerimniq cerni turguzup алган, faşizmga udur sagыş set-kił setkeen kizilerni şak аңаа sup kazaalap алгаş şaаngakiir ettep sop eridep, xilincektep, elyryp turar, kiziniñ şazyñ cydylgezın, şeek-jazyşыñ, тајыңга тура cogun pir-le cerlik араattan аң ыşкаş kedep хоруqдаp turar. Po pygy-ny cyge уылgedip corudup tur-teer polza, German ulustu kul kылgaş, Germanıñnyñ faşistarыñnyñ caa-tajыңга peletkenip turarыга totkar poop turar cyudlerni caj-ladyр алыр teeş ыңcar turar.

Gitler jozuluq Germanıñnyñ Cөөñ cykte евилdekcizi polur Japonunı imperialisteri poo cep-sektin kыzy-pile Kыdattыñ cart-тыñ ezelep алгаş тајынь curtтар olurgan ulustu хej-хejy-pile el-ыryp кыраарыñnyñ podalgazyñ cor-udup, Kыdattыñ pydyn kedeer tur-laqlарыñ polgaş хоорайларыñ ort-tedip, Kыdattыñ хerezennerin kыccыler, 400 milion kыdat ulus-tun arattарыñ en-ne podyyn erge medelin toramcылар turar. Italin-in faşizm Cөөñ Afrikta Abissin uluska udur хorалыq caa-tajыñny corudup, pydyn turlaqlар polgaş хоорайларыñ cyu-taa cok kылыр, тајынь curtтар olurgan con-nu хorannыq ыş yndyrer polgaş oert kыpsыp vomvaјep castыр pөm-ыkter-pile кырыр elyryр turar.

Po pygy paşymdalaar cyuñ ај-тыр tur teer polza, азылcыñ tym-en arat conun setkil sagызыñ kadar pygy telegejiniñ хуны pol-ur mart ајынь 18-tin хуны po cel-ыñ koncuq cugula polurun ај-тыр tur. Abissinde poop turar тај-ыньñ ајылыñdan elыр кылыр тур-арлар-pile, japonunı imperializm-inin polgaş faşizmnyñ ајылыñdan elыр турарлар-pile sagыş set-kildi kadarыñ martıñ 18-te can-ғыs kыştıq cыskaaldы-pile cor-udar хerek. Saja-saja conun ne-geer negeldezi polza: Ernst Tel-man, Osseskiј, Mirendori, Marta Klaus, Elza Ştejnfurt suqlарny хostadyр алыр negeer, gitler-nin faşizmnyñ tudup sukkulар алган 140 mun kizizin uzulduрup алыр negeer! Vengrinin kalcaа kargystарыñnyñ elгы-се cedir xin-lincektediskeptur Matias Rak-oşı tep maadyrlyq revoluscu eş-ti хostadyр алыр! Finlandыda Anti-kajnen, Italde Teracini, Pertini polgaş Adel Beј, Japonda Isik-ava, Avastride Zajler polgaş Fjyre-nberk, Brazilde Artur Evert pol-gaş хostalga uzurunda tuturgan oon-taa eske temisselcilerini, Ju-goslavide Pijade, Rumыnda—An-na Pauker, Kubada—Sezar Villar, Tom Muni polgaş faşistıq oran curtarda faşizmnyñ paak pыzar kalcaа corunga tavaryşkan mun tyme temisselcilerini хostap алыр negeer uzurluq!

Komun teeştin temissezip tur-gan cyrekkiр temisselciler tugaj-ыnda 1936 cылдың mart ајынь 18-tin turaskaldыq хуны polza, хамык тарлакcyларны, хамык таşis-tарны ojtur tongajтыр şaар şa-daар koncuq kыştıq canғыs fron-tunu pызыdarыñnyñ хуны polzun!

N. Grynvald.

Ezergék kargys faşizmga, ak-ölyrylgege xilincektetken xej cys mun revoluşcularga xa-tunmanyn revoluşcu izioj pajyn cedireeli!

**Kargystarnyň xolunda pýzar paagy-pile xilinekte-
dip, olyrttyp turar eş-öörlerini xostaaryn negeeliñer**

Telegejnin revoluscularınga tuzalaar organizastın xuny—Mart ajnyn 18 xuny polgaş Pariş komununı 65 cıl polgan ojun-da, kargıs xerengittenner et-cazaa-nyñ xanñ samıyralınga alızp, olar oon uştarın arga-cok appar-gan-pile kadı, azılsın arat mas-salarnıñ amıydral pıjdalı ulam kudular, angınyñ femisseli ırgı-lycy cidigip, azılsın tymen erge-şeleezin ıvır tep revolustıq şim-ceeşkinni xyn pyryde ulam ulgat-tyr turda, samdyk kargıs oıanır-da caa-tajınyñnı xoralıq ajıyly ınyr egelep turar. Moon todargaj xereccizi polza, cöñ cykte Japon kargıs Mancy kudatñ ezelep tur-ar polgaş Evropta Itali anaa cıtkan Avıssınnıñ kypın-ce ıvırat ıyt-teq tutulanıp xalıp turar-ıñdan todargaj xerecilenip turar. blangıya paıyın cykte xannıq tajınyñ kypıyın oraldazp, tajı-nyñ ajıyldıq ook cepseen pel-etkenip algaş, SSRE-ce kyzanıp cıdar, Germanıñnıñ et kargıs, ak ölyrykcy cazaandan todargaj xer-ecini kergyzyp turar.

Bncaarga, 1934-1935 cылдарда, ak elyryksynyn ajylynga tavarazыр разьпнаткан, pal-qlatkan polgaş elyrtiken revoluscularnyñ sanь 3-4 saja cedip turar. 1925 cылдын 1 ajyny 1-den 1935 cылдын 1 ajyny 1-ge cedirak elyryksylerge pal-qlatkan polgaş razьpnytkan revoluscularnyñ sanь 10.500.000 kizi poop turar. Po ystynde sannar polza, cyk-le kol uluq curtartnyñ medeeleri polgaş samdyk curtartnyñ medeezi cecce aldynmaan.

Germaniyanın komünizmi Rudolf Klaus tap kizini 1921 cылдан eglep, ыrgылсу албадар аар перге азы кылдытырар разыннап келге, 35 cылда азыр өлүгөн.

Vengerin inkomunizi Matias Rakosini 25 cýlden egelep pazynnaaş urylycy azyl keldirtip kelgen. Uk Rakosini am taa xostavaan polgaş xarýp eş Rakosinin am-tynsinga kyzanyp ölyreringe cedip turar.

Germaniyan proletariadının pa-
aştıcısı polgaş Germaniyan kom-
ünistlərinin Tör komitedin-
in cingine sekreteri eş Telmann
Germaniyan faşistlərinin—gilləri.

nin ak ölyrykcy caza 33 cıdan
egelep kara-razyñnaaş, mıncaga
cedir am-taa razyñnavı-şaan. Mo-
on-taa angda ıo eşter ışkaş
araztan pery-teq kargıştarga xor-
udup razyñnatkan eşter xej poor
turar.

Ak ölyrykçylerniň aýbly am
po yjede Germanda koncuq öös-
kyp turar. Germanda kyzyl-tuza-
lamçy tep organizastyn cecce
ewes medeezinden ap көөрге,
sөөlgy 2 cылда Germanda faşis-
töq cazak turup kелgenden peer,
faşis jozuga udurlangan teş 3940
revoluscularny ölyrgen, 132 544
kizini palыqlaan, 395.357 kizini
kandöq-taa cылdagaan cokka tut-
kaş kara pazыnaan. 93 kizini
ölyrer tep şitken, 150.000 revolu-
sularny konsentras lagerin de
(kargys pajdal-pile xilincektep
azyl xıdyrar cerler-ce) şölypken.

1935 cылдын medeezinden kørge, Polşada 116.000 revoluşlarnы kara razыnaan. Ispan-da 50.000 kizini kara razыnaan.

Kыдатка 1934 сыда ак өлүгүсүлөрүнүн аялынга таварлар өлүрткөн, палықлаткан полгаş кара разыннаткан улустун саны 2.630.000 кизи пооп турар. Пазы 1935 сыдын 1 тугаар карттык кезлинде өлүрткөн, палықлаткан, кара разыннаткан полгаş шөлткөн улустун саны . 366.283 кизи пооп турар.

Po sannarnı kolduunda burzuas solunnarnıy ıstinde cecce ebes medeezinden alğan polgaş olarnıy solununga po sannarnıy koncuq ebeezedip piziir uzurunda cecce ebes san polur tur.

1935 calda Kydattyn 6 xire
хоорајынга 640 kizi pottarynyn
амызынга pottary settinip elgen.

Oon sildagaany polza, amьd-
gaar arga cok poop, material
pajdaь koncuq jadarap paksь-
gaanyньd хараазь-pile ɵlyp turar
tur tep cyveni pezin kargьs so-
lunnarda ыncap pizip turar tur.

Moon-pile kadý faşistlar revoluscularnyň paastyňsýalaryň yguldarda paзыннар, olaryň amtyňnyga cedip turar. Cizeeleege, Amerikitiň proletariaryň paastyňsýe eş Mak Namaryň 25 sýdyň eccizinde ygylsý kara paзыга хорup kelgen, am-taa olurba-şaan turar. Paza revoluscu eşter Tom Munt-pile Billings tep iji kizini 19 sýdyň eccizinde ygylsý paзыннар kelgen.

SSRE-niң RTO-ccularының
uлуғ tuzalamcызъ
Kapitalisъtоғ orannarda kara-pa-

zinnadap, xincektedip turar revoluscularga tuzalaar-pile SSRE-de RTO-nun Tep kyysssekci komitedinden revoluscularga tuzalaar xorengiden 500.000 frank tep akşanşy undyryp pergen. Paza Ispannbn revoluscularnnga tuzalaar-pile 3.500.000 frank tep akşanşy tuzalaan.

RTO 12 сўл роор келгеніні
аразында азылсын тыме араттар-
дан 300.000.000 frank ақсань
сығағ, ак өлурыксы жоунун ај-
ылыға таварысқаş разынпадыр,
хінкектеттірген револусулрга ту-
залар тараткан.

(TAR-da RTO-nun Təp
orgbyrozunun tezliyindən).

1935 сыдың 1-ақпартында ақ оқыр-
ғының тыңғыл меддесі

	Өлгергені	Пайызла- ань	Еттер хыжнаань	Тудур па- зырнаань	Ҷелур со- руткань	Үзеп чи- деені
Албани	—	—	—	24	—	—
Алзир	2	17	—	221	—	13
Аргентин	5	26	—	1298	18	45
Австрали	—	—	—	10	—	—
Белги	—	7	16	142	35	86
Болли	10	24	—	300	—	—
Бразил	36	157	34	1857	5	—
Болгар	18	85	560	2091	—	315
Чили	2	15	182	1427	—	—
Кыдат	98312	99.235	23.478	144868	26	364
Колумби	43	47	—	461	8	2
Коста Рика	6	—	—	220	—	—
Куба	147	425	3564	5303	78	3351
Дани	—	—	2	10	—	—
Герман	694	14.203	9447	41808	—	46538
Экватор	174	126	—	446	—	2
Элсальватор	3	—	—	24	—	2
Англи	1	36	943	859	—	2
Финландь	—	—	—	301	—	450
Франзь	3	55	131	2630	310	411
Грек	1	35	103	1347	—	84
Гватемал	—	—	—	25	—	—
Галли	—	—	—	10	—	—
Голандь	1	7	71	127	2	246
Голандьнын колонизь	2	30	179	528	—	1068
Гондурас	—	—	—	15	—	—
Индия	295	480	1000	390	—	37
Индия-Кыдат	12	99	240	510	—	150
Ирландь	—	5	39	223	—	12
Итали	7	157	250	2844	—	3500
Ямайка	5	22	—	112	—	—
Япон	103	—	1000	3180	3	1000
Югослав	82	314	559	3246	4	362
Канада	—	136	309	965	—	27
Латви	2	—	—	198	—	—
Литва	—	—	—	76	—	—
Марокко	—	—	—	86	—	—
Мексика	331	313	10	936	—	—
Нова Зеланди	—	—	—	23	—	—
Никарауга	—	—	—	23	—	—
Норвеги	—	—	5	4	4	—
Австри	7	166	450	9576	—	7768
Палестин	10	300	2000	1500	—	165
Панама	—	—	—	70	—	—
Парагвай	—	—	—	270	—	—
Перу	37	31	—	1848	36	37
Польша	52	—	—	5480	—	—
Порто Рико	16	56	—	42	—	—
Португал	5	78	150	561	—	703
Филиппин	212	541	2	1097	—	—
Румын	3	5	228	1123	18	1328
Швец	—	—	1	13	2	4
Швецсария	—	—	73	84	3	174
Испани	63	1.016	1365	2636	—	3900
Мурнуку Америка	16	55	—	52500	—	5000
Сири	8	50	—	213	—	—
Сехословак	—	60	201	491	11	294
Тунис	2	21	—	347	12	—
Венгри	1	—	180	429	—	302
Уругвай	14	175	—	550	2	—
САКС	39	416	140	3919	12	78
Кеттаска	100.737	119.035	46.716	301.972	579	77.815

T A J L B B R: Cecce medee aldınmas, kolduunda-ja katğs solun-
narden alğınanñ uzurunda, po san curagej me-
deezi, blangja pydyn, carttyk kolonl orannama
talaz-pile pyryn ebes, xarñ şınında polza, ulytk-
ken, palqolatkan, şolytken, pazınatkan, ulytken-
nerin senı erañ cök kexaj.

CURUKTA: Filippin tep uluska kalcaaraan kargys-targa elyrtken taraaccynnarnyň sögy tur. Filippin tep orttuluk oran polza, Ameriktiň, ergezinde turar.

Azıdın, ajttıbşkınnı polgaş kyysseldezin stoldap cıdıp pergen

Po yjede xooraj polgaş kedenin organizastarından, xej aratkorlardan „Şyn“ solunga material pizip turarş xyn pyry ırgılcylep-le turar. Oon işinde xam-ek materialın stolda yuzelep cıdır pergen Kızıda taq-teq iji uluq jaamş par. Olar polza, Maicer jaamşy-pile Tyva tıp koop polur tur.

Mal-cer jaamъъ polza, po kы-
ъъ   tyr cut-curaangaj poop,
cazak, namdan uzur-tuzalыq xem-
ceqler corudup turda, "  n" so-
lunga cangыs politiktыq cyyi-taa
piziveen. Oon turzu , pezin cer-
cerde cut a ы  -pile temissel
kancaar corup turarыn, xor-xor-
amca kajы xire poop turarыn, ca-
zakty  cutka udur xemceqlerin-
ge arattar kajы xire   tyr kyys-
sedip turarыn polga  cer-le po
xire cut poop turda, po cы n
"  n" solunga cybe pizip xaj r-
lavaan tur.

Redaksýdan cut tugajynda solunga cyylden pizir korynerem ter tileq kылrge, „Хары ындэ сыве pizir ekki cogaalsь kizi тывылвас сыве тур-ijin“ ter каар. Ooda cut polgas öske cылдagaandан өлгөн maldыn medezinden solunga perip korynerem ter

tileerge, bja ol san tynneerinden
calgaaraſ. „cyy-taa cok anaa kur-
uq san perip kaarga, paſa anſyq
cybe tur-ijin“ tep kaar. San tyn-
nep perzinerze, øskezin pis pizip
algaſ la-pis teerge. „caa, yndyq
polza, perip køreeli, san pelen
poor-on“ teer. Oon soonda san-
taa corutkañ cok polur.

Mal-çer jazykzyňny sekretleri
Torzu, ydaj peer taradyp turar
mal ceminin tugajyn koldadyp,
„Şyn“ solun-pile „Xostuq arat-
ka“ pir maldyrgrej material piz-
een. Oozunun askak-pyskek cer-
in edip, pir xyn telefon tolgap,
pir kizi corrup turda-la, „Şyn“
solunnun pir yner eelcee mana-
wajyn yne pergen, am ol mater-
ialdy „Xostuq aratka“ yndyren.

Тыва төр кооп полза, хамык
сатырнын саатыгазы кансаар сор-
тур турарын, хамык сатыр алыс-
кынар кансаар кыссеттинип тур-
арын еге-ле пизижин турар.

ARN TK-nyň saä poor ertken
4 tugaar plenumunyn ayttyşky-
nyň koop talazy-pile kancaar
kyssedirinin tugajyn pizip kör-
ynerem tep, TTK-nyň iji targa-
zyndan pizik-pile-taa, aas-pile-taa
tilep-le turgan. Bja ol tileşkin
ejynde „caa, pizip perget-le-pis“

tep kaar. Kazan-na şannap kelir
poldu tep manap-la turar,—am-
ga cedir çok-ijin.

Mal-çer jaamýz-pile TTK paas-
taar ceriniñ xamk azyñ uduj
pergen-pe teerge—çok, şimçer
corup-la turar, nam, çazaktan
uduritup paaslap-la turar. Am
kylgan azyñ massaga kergys-
pejin, stolda uyzelep sydyr per-
gen tur. Parlalga tamçyr turgaş.
azyñ corudulgazyñ tyrgededir
ter ajtyrlyqñ kancap utupkan
jaamylar poor?

Харън, „сogaальс кизи тывълас
сыве тур-ийн“ тер сывенин сик-
тийн. Podunun кyyssedir азыл-
ын sorulgaзын solunga тажылъы-
лаз албас, кyyssedip турар азы-
лын тynnelin solunga кergeze
албас jaамъ пар сыве-пе? Ынды
polza, азылды кансар corudары

Moore songaar Mal-ger jaam-
 ы-ы-ы-ы TTK podunun азын,
 ы-ы-ы-ы casky kampani tugajyn,
 ol tugajynda nam, cazyktyн tok-
 taalyn kancaar kyyssedirin po-
 xundyden egelep solunga cыгыса
 cогуур.